

SPENCER, N. Y.

Minulla on ollut nyt hauskaa aikaa, kun ei ole koulua. Me leikimme palloa sisken kanssa. Minun siskeni teki myös leijon. Meillä on kissoja. Toinen on valkoinen, toinen mustankirjava. Minun kissani on aivan musta.

Ensi perjantaina on aisten tanssit ja me kaikkien kanssa. Minä olen kolmannessa luokassa. Ajani nimi on Miss Covington ja almar Fraki.

EST PARIS, ME.

Haloo, täältä farmilta. On tämä ensi kerta, kun minä kirjoitan. Me tulimme tänne farmille tänä keväänä Fitchburgista.

Minulla on nätti kissanpoika. Minä olen kymmenen vuoden vanha ja olen kuudennessa luokassa koulussa. Minulla on yksi sisko kolmentoista vuoden vanha. Toivon hauskaa kesän loppua kaikille toverittarille. Toivottaa: — Lyyli Palojärvi.

BOVIE, MINN.

Tervehdys kaikille Toverittaren lukijoille. Minä olen nyt yhdeksän vuoden vanha ja ensi vuotena olen minä neljännessä luokassa. Kesä on ollut niin kovin hauska, kun on saanut leikkiä, eikä ole tarvinnut mennä kouluun. Mutta nyt taas pian alkaa koulu, jo tämän kuun lopussa. Meille ehkä tulee suomalainen opettaja, joka oli jo täällä viime vuonna. Hän opetti neljättä luokkaa. Hänen nimensä on Helmi Somers. Minä tykkään hänestä.

Aidille tulee Toveritar ja minä luen siitä aina pienten toverien kirjoituksia. Minäkin kirjoitan toisen kerran, jos saan lukea tämän kirjoitukseni lehdestä. Hauskaa kesän loppua toivon kaikille. Toveruudella: Laila Pennala.

MACRONIA, SASK. CAN.

Tervehdys lämmän Toverittaren pikku lukijoille. Minä nyt kirjoitan ensi kerran Toverittaren. Meillä on ollut keuhkumaa seitsemän viikkoa. Nyt alkaa toista huomenna. Meillä on ollut kesällä hauskaa, on poimittu marjoja ja perattu kasvismaita. Kesä on ollut kuumaa ja kuivaa. Toisinaan on satanut kohtalaisesti. Pian alkaa leikkuaika. Kohtapuoleen tulee syksy ja kylmät ilmat. Oikein se pelottaa. Täällä on niin tuiskuinen ja kylmä talvi. Isän ja äidin mieli tekee täältä pois, mutta ei päästä kun on elukoita hoidettava. Minä tykkäisin, että mentäisi talveksi pois.

Hyvää vointia kaikille Toverittaren lukijoille, toivoo: — Sylvia Laine

ASTORIA, ORE.

Meillä on ollut vaihtelevat kesä. Sitten kun lähdimme Juanitasta, olemme käyneet Winlockissa, Kalamassa, Kelsossa ja nyt olemme Astoriassa. Hemme olette täällä toista viikkoa. Viime sunnuntaina olimme Seasidessä. Vesi oli meressä kylmää, mutta muuten on hauska uida aallokossa.

Emme tunne täällä ketään lapsia, jotka olisivat meidän ikäisiä. Minä olen 13 ja siskeni on 11 vuoden vanha. Tulen nyt kahdeksanteen ja siskeni kuudenteen luokkaan. Emme ole vielä varmat, jos jääme tänne kouluun, tahi menemmekö Juanitaan. Siellä ei tarvitse ostaa mitään kirjoja eikä muitakaan oppivälineitä niinkuin täällä pitää tehdä. Siellä pääsee ilman muita maksuja, paitsi mitä vanhemmat maksavat veroa kunnalle, läpi korkeakoulun ja yliopiston ilman mitään maksuja oppilaiden puolelta.

Jos jääme tänne, niin yhdyin lähenneltyyn. Meillä oli lähenneltyä Seattlessa, mutta sen piti lakkauttaa, kun ei tullut kyllin paljon lapsia. Hauskaa kesän loppua kaikille Toverittaren lukijoille, toivoo:

Kerttu Leino.

Lasten Osasto

SHIRLEY, MASS.

Toverittaren lukijat, suuret ja pienet. Minä olen täällä minun enoni luona maalla, minun isäni on Detroitissa. Minun äitini ja veljeni ovat myös täällä. Minä olen yhdeksän vuoden vanha. Tämä on ensimmäinen kerta kun minä kirjoitan lehteen. Minä käyn Canning klupissa.

Meillä on kaksi kissaa ja kaksi sika ja lehmä ja hevonen.

Toveruudella: Ebba Laitinen.

Poimintoja elämän taidon paleelta

Kirj. Mimmi.

Lämmin kesäinen tuuli puhaltaa lauhasti Takamaan kamarin ikkunan sisälle. Vaimo pienen lapsensa kanssa istuu huoneen nurkassa, rinta raskaasti huataten.

— Niin Elli — se oli hänen nimensä — on ollut vasta viisi vuotta naimisissa Takamaan kanssa, ja nyt jo on elämä hänelle kymmentä kertaa pilkaten kääntänyt selkensä.

— Elämä avioliitossa oli alkanut niin toivotusti heille kumpaisellekin. Olihan Takamaa tunnettu hyväksi työmieheksi. Hän oli seppä ammattiltaan. Luonteeltaan ja käytökseltään oli hän miellyttävä, eikä ollut myös "viinaanmenevä".

Avioliittonsa ensi vuotena syntyi heille pikku poika. Vanhempiensa ilo oli silloin korkeimmillansa. Isän aika kului iltoilla hauska kotonan, sillä aikaa pikku poikansa kanssa lavertaen, kun äiti laitto ilallista. Näin kului vuosi eteenpäin. Silloin otti toinen polka itsellensä luvan astua maailman näyttämölle, myöskin vanhempiensa hauskuudeksi.

Näin mentiin Takamaan perheessä neljättä vuotta eteenpäin. Mutta silloin alkoi seurata vastoinkäymisen toistansa.

Kaikki elintarpeet olivat vähitellen kallistuneet, niin että nelhenkissä perheessä ei voinut tehdä säästöjä yhden miehen palkasta, vaan meni kaikki sitä mukaa kun saikin. Työmiehet alkoivat pyytää pientä palkkojen korotusta, koska välttämättömät menot heidän siihen surastaan pakottivat. Isännistö vastasi pyyntöön työnsululla.

Miehet jotka olivat monia vuosia uskollisesti raataneet isäntänsä rikastumiseksi, saaden itse vaan niukan toimeentulonsa, saivat lähtää ilman armoa ulos pajasta, niiden mukana myös Takamaa.

Sulkua kesti kauvan, päättyen viimein työmiesten tappiolla.

Nyt tehtäviä ei enää suostunut ottamaan kaikkia miehiä takasin työhön, vaan ainoastaan nöyrympiä, — oman arvonsa tuntemattomia — otti hän takasin. Kaikki ne jotka olivat uskaltaneet esittää palkankorotuspyyntöä, ja pysyneet lujasti esityksensä takana, saivat mennä kilometritehtaalle, — saaden kuitenkin nimensä ikuisetuksi työnantajain mustassa kirjassa.

On kulunut lähes vuosi työnsulun päättymisestä. Takamaa on työskennellyt tilapäistöissä yhdessä ja toisessa paikassa, ansaiten niukan toimeentulon perheellensä. Vaimonsa Elli on taasen pari viikkoa sitten synnyttänyt kaksoiset. Toinen lapsista oli heikko ja sairaloinen koko ikänsä, eläen vaan puoli vuotta huolimatta lääkärin avusta, jota köyhyydestä huolimatta koetettiin hänelle hankkia.

— Suru toimeentulosta ja lapsivuoteet huonolla avustuksella ovat murtaneet Ellin nuoren terveyden. Ruusut ovat poskilta aikoja sitten iakastuneet. Silmät jotka ennen on-

nesta ja hosta säteilevinä katselivat Takamaan totisiin ja uskollisista näyttävien kasvoihin, ovat nyt väsyneet ja raukeat.

Koko olennoitaan on, tuo 26-vuotias, ennen niin sokea vartaloineen Elli muuttanut haamun kaltaiseksi olennoiksi.

— Takamaa sai tänään kuulla mestarilta, että työ kestää ainoastaan muutamilla päivillä enää hänen työmaallaan, joten Takamaa taasen joutuisi perheellensä työttömyyden uhriksi ja samalla yhä uusin kärsimyksiin.

Kotia tultuansa istuuntuu Takamaa, sanaakaan lausumatta vaimolensa, erääseen rikkiiniseen tuoliröhjään. Huokaus toisensa jälkeen kohoaa Takamaan murheella täyteystyistä rinnasta.

— Takamaa, tuo roteva ja hyvä työmies huokaa ja itkee aivan kun lapsi, ja on hän siihen tavallaan oikeutettukin, sillä onhan häneltä ja perheeltänsä taasen riistetty mahdollisuus elää.

Lähes kolme kuukautta on kulunut siitä päivästä kun Takamaa sai viimeisen tilinsä kotikaupunkinsa työmaalta. Nyt hänen viimeinkin onnistui kovien ponnistusten ja kärsimysten jälkeen löytää toinen työpaikka, eräällä lähipitäjän rakennuksella.

— Takamaa on aloittanut kolmannen työpäivänsä tällä työmaalla. Äkkä kuuluu rakennuksen ulkoseinältä hirmuinen rysähdyks ja tuskan huuto. Kaikki rientävät katsomaan mitä on tapahtunut. Tellingelaudat ovat katkenneet heikkoutensa ja kovan painon takia ja Takamaa sortunut alas niiden mukana.

— Siinä hän nyt lepää avoimena ja verissäään, tuo rotevarakenteinen työmies. Molemmat käsivarret katkenneina ja sisällisesti pahoin loukkaantuneena.

Työnjohtajan käskystä rientää parista etsimään paareja, joilla voivat kantaa loukkaantuneen sairautaan.

Lääkärin lausunnon mukaan ei Takamaalla ole monta päivää enää ellettäväänsä, sisällinen vamma on siksi vaikea.

— Synkältä ja toivottomalta näyttää tulevaisuus Takamaan perheessä, kun isä on kadotettu kapitaaliln alttarille.

Siksi huokaa Ellin rinta niin raskaasti, lastansa hyväillessä.

Laina

(Jatkoo)

Nyt saavat naapuritkin nähdä, miten ihmisistä onnesta, kun on nöyrä ja kuullainen isännilleen. Eikä se tosiaankin ole aivan jotain erityistä, kun pääsee toiseen kaupunkiin ja vielä oikein päällikköeseen. Ei vaan joka tyttöä sillä tavalla kohdella. Ovat sitten vielä luvanneet hyvät ehdotkin, että aivan mieltä hyvitää..... Isäksi vapaan asunnon ja muita etuisuuksia. Tuntuu se tosin alussa vähän ikävältä, kun siellä on vailan vieraita ihmisiä, mutta kyllä ne nuoret pian ympäristönsä tutustuvat..... Vaikka eipä noilla pojilla tuttavuuksillakaan niin väliä ole.....

Näin puheli äiti valmistautuessaan tyttöönsä matkakuntoon. Lainan oli lähdeävä matkaan kolmen ajoissa.

Eräs vanhanpuoleinen nainen oli esitetty työpaikassa Lainalle. Hänen oli määrä lähteä mukaan, että Laina paremmin ja huolettomammin pääsisi perille. Äiti vielä puheli Lainalle lähtessä:

— Muista nyt vain kirjoittaa uusin, vaikka en itse taidakaan lukea. Onpa tässä nuorempia, joita voin

käyttää apuna. Äiti pyyhkiellä kyyneleitä hartaasti, kun Laina vielä mennessään vakuutti, että hän varmasti täyttää äidin toiveet ja muistaa usein.....

Laina katsoi vielä useita kertoja kotiin päin ja kuivasi hankin väkisten valuvia kyyneleitä. Sitten hän katsoi kotiveräjän sulettua lehtikö polun varjostukseen.....

Laina saapui paikkaan, mistä oli määrä yhdessä lähteä vanhemman naisen keralla. Mentin asemalle vaunuissa ja sieltä pian lähtevään junaan. Naisella oli varattu jo valmiiksi piletitkin molemmille. Laina tarjosi maksua, mutta nainen ei sitä huolinut, vaan hymyillen selitti, että hän on usein halukas auttamaan nuoria tyttöjä. Lainaä ujustutti ja ihmetytti naisen menettelyä. Mutta häntä miellytti samalla. Niin hienon ja hyvin puettun naisen kanssa kyllä kehtaa matkustaa, hän ajatteli. Junassa pitkin matkaa osteli tämä seuraveri yhtä ja toista hyvää, tarjosi päivällistä ja hedelmiä välipaloiksi.

Silloin tällöin kyseli nainen Lainalta hänen kotiohloistaan, vanhemmistaan, siskeistaan y. m. Laina kertoi kaikesta hyvin vapaasti ja peittelemättä. Sanoi suoraan senkin, että hänen äitinsä iloitsi kovin hänen menestymisestään.

Nainen väliin niinkuin itseksensä hymyili, mutta Laina ei mitään erikoista naisen kasvopiirteistä osannut päättää.

— Juna saapui vihdoin määrätulle asemalle.

Olikin jo kokolailla myöhäinen ilta. Asemalla odotti heitä komea umpinainen auto, jossa istui hieno herrasmies. Laina huomasi kohta, että herrasmies oli vanhastaan tuttava hänen seuraverinsä kanssa. He vaihtoivat keskenään hyvin omituisia silmäyksiä, mutta Laina ei voinut käsittää, mitä se merkitsi. Voivat olla jossain läheisessä suhteessa keskenään.

Taas alkoi Lainaä ujustuttamaan. Ei hän olisi halunnut mennä samaan vaunuun noin hienojen ihmisten seuraan. Mutta nainen uudisti ystävällisen kehoituksensa ja niin Laina astui vaunuun ja asettui herran vierteen istumaan. Nyt lähti auto kiireesti vierimään eteenpäin.

Herralla on rinnassa valkoinen ruusu. Mikä liene aiheuttanut, sitä ei Laina huomannut, että se putosi maahan. Herra nosti sen ylös. Mielitelevällä äänellä kehui hän toverilleen ruusun tuoksua. Sitten hän tarjosi sen Lainalle ja kehotti nauttimaan kauniista kukasta.

Laina hengitti ruusun tuoksua ja tarjosi sen takaisin, mutta herra sanoi, että Laina saa pitää sen ja nauttia siitä ihalltavasta ruususta vielä enemmän..... Laina ihmetteli sitä kohteliaisuutta mitä hänelle osoitettiin. Mutta mikä ihme, kun häntä ruusui niin nukuttamaan, sitä enempi mitä useimmin hän ruusun tuoksua hengitti. Silmät painuivat väkisten kiinni, eikä hän mitenkään voinut sitä estää.....

(Jatk.)

Raatajasiskot

Kirj. A. K.

Terve teille, te raatajasiskokset, Vuos satojen orjattaret.

Ootte kärsinyt pilkan.

Kärsinyt sorron.

Kannoitte tuskan, polttavan hylsen

Vastaan ottaen kohtalon jäisen.

Eikö aika teidänkin nousta ois?

Katkoa kahleet kalkkuvat pois!

Sirstoa ja lyöä.

Sortajat syöstä

Vallasta tyrannit, kansojen kauhut.

Luoda ilmoitten taistojen pauhut.

Luokaamme silmäys Idän puoleen.

Siell' ei nainen uuvu tuskiin, huoleen.

Naiset ja lapset

Myös harmajahapset.

Ovat hoivatut siellä, hylkyinä meillä.

Järjestys tämä, eikö korjausta siedä?